

hoe belangrijk contextkennis is: kennis van en over de patiënt. Het gaat om een hardwerkende stratenmaker op de eerste hulp met een ballongefoel in zijn maag waar hij zo moe van wordt. 'Komt van de snert', zegt de jonge dokter op de polina geprotocolleerd onderzoek van hart, longen en abdomen en de stratenmaker mag weer gaan. Gelukkig lopen daar twee oudere, kalende witjassen rond die hem wel erg grauw vinden voor een haptische hallucinatie. Een coronair infarct blijkt een betere verklaring. Was die stratenmaker maar eerst naar zijn huisarts gegaan, denken we dan. Dikke kans dat die direct 'gezien' had dat het niet pluis met hem was. Als tenminste die huisarts zijn of haar patiënt kent, want dat wordt steeds minder waarschijnlijk met al die nurse practitioners, praktijkverpleegkundigen en physician assistants.

Erik Stolper

Van afte tot zygomafractuur

De Visscher JGAM, Van der Waal I. *Mondziekten en kaakchirurgie voor de medische praktijk*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 2005. 207 pagina's, met cd-rom, € 45,-. ISBN 90-313-4402-8.

Dit handzame en goed leesbare boek biedt een ruim overzicht van zowel vaak als weinig voorkomende afwijkingen en ziekten van de mond, kaak en hals.

De indeling van het boek heeft een hybride karakter: enerzijds worden in zeven hoofdstukken aandoeningen en afwijkingen van mond en lippen, gebit, kaakbot, speekselklieren, hals, kaakgewricht en sinus maxillaris besproken, anderzijds volgt nog een aantal hoofdstukken met een etiologische en technische insteek (traumatologie, oncologie, implantologie, groei- en ontwikkelingsstoornissen, obstructieve slaapapneusyndroom en snurken). Omdat sommige aandoeningen, bijvoorbeeld maligniteiten van de mond, hierdoor in meerdere hoofdstukken beschreven worden en er geen mogelijkheid is om op symptoomdiagnose te zoeken, is het gebruik als naslagwerk wat lastig.

Inhoudelijk laat dit boek zich het best omschrijven als een beknopte versie van een standaard medisch leerboek. De ziekte of aandoening staat steeds centraal en niet de klacht. Van iedere aandoening worden etiologie, klinisch beeld en behandeling beknopt besproken, overigens zonder dat daar een vaste structuur in te herkennen is. In de meeste gevallen ontbreken prevalentiecijfers of wordt volstaan met een algemene aanduiding als 'zeldzaam'. Ook casuïstiek en referenties zijn niet in het boek opgenomen. Verder valt op dat er zelden een uitspraak gedaan wordt naar welke specialist men het beste kan verwijzen; een aantal aandoeningen van de mond zouden behandeld kunnen worden door tandarts – tegenwoordig steeds vaker mondarts genoemd –, KNO-arts, dermatoloog of kaakchirurg. Mogelijk dat hier dus kansen liggen voor de 'veelgeprezen' marktwerking in de zorg.

Toch kan dit werk een waardevolle aanvulling in de boekenkast zijn. Met name de hoofdstukken over gebit, kaakbot en kaakgewricht bieden nuttige informatie die in veel boekenverzamelingen nog zal ontbreken. Met name het hoofdstuk over het gebit had van mij nog wat uitgebreider gemogen om nog beter te kunnen dienen als een inleiding voor (huis)artsen in de tandheelkunde. De aantrekkelijkheid wordt niet in de laatste plaats vergroot door het grote aantal fraaie en nuttige foto's en illustraties. De cd-rom is aardig en bestaat uit het volledige boek in pdf-formaat, maar biedt verder geen extra's. Kortom, een beknopt en rijk geïllustreerd leerboek over een voor de huisarts klein, maar relevant vakgebied. Ondanks enige beperkingen, kan het zeker van pas komen als (na)scholingsinstrument of als naslagwerk in de spreekkamer.

Floris van de Laar

Geschiedenis van de psychiater

Abma R, Weijers I. *Met gezag en deskundigheid. De historie van het beroep psychiater in Nederland*. 269 pagina's, € 28. Amsterdam: SWP, 2005. ISBN 90-6665-620-4.

Op elke vijf huisartsen loopt er tegenwoordig één psychiater rond. De pioniers van de psychiatrie waren in de negentiende eeuw niet zo vreselijk anders dan onze bevlogen huisartsen in de jaren vijftig van de vorige eeuw. Ze wilden hun vak op de kaart zetten. Daarvoor was wetenschappelijk onderzoek naar de oorzaken van psychiatrische stoornissen nodig. De zeventig psychiaters die er destijds waren, werkten vrijwel allemaal in krankzinnigen-gestichten. De tweeduizend huidige psychiaters kom je ongeveer overal tegen. Het therapeutische arsenaal van de psychiaters is in de twintigste eeuw wel fors toegenomen, maar met de diagnostiek is het volgens de auteurs van dit boek nog steeds droevig gesteld. Psychiatrie is – net als de huisartsgeneeskunde – wel stevig verankerd in de medische wetenschap maar het gesprek met de patiënt blijft de hoeksteen van de diagnostiek en daarmee blijft er ondanks de DSM-IV een grote mate van subjectiviteit en onduidelijkheid over diagnoses. Die subjectieve expertise staat onder druk. Ook in de psychiatrie ligt de nadruk immers op het objectieerbare en dat botst volgens veel psychiaters met het wezen van hun vak. Het boek is ook voor huisartsen interessant omdat er ondanks alle verschillen ook veel parallellen zijn met de geschiedenis van de huisartsgeneeskunde. Het NHG bestaat volgend jaar vijftig jaar. Dat lijkt me een mooie aanleiding voor een vergelijkbaar boek over de geschiedenis van de huisarts.

Joost Zaat